

# آمین دادرسی کیفری

(جلد دوم)

نظریات مقدماتی، قرار، صلاحیت و رسیدگی

دکتر منصور رحمتی

عضویت علمی دانشکده حقوق

دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی

عشر  
۱۱۵

|                      |                                                                                                                                                               |
|----------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| سرشناسه              | رحمدل، منصور، ۱۳۳۹-                                                                                                                                           |
| عنوان قراردادی       | ایران، قوانین و احکام                                                                                                                                         |
| عنوان و نام پدیدآور  | آیین دادرسی کیفری / منصور رحمدل.                                                                                                                              |
| مشخصات نشر           | تهران: دانشگاه ستر، ۱۳۹۳.                                                                                                                                     |
| مشخصات ظاهری         | ج ۳.                                                                                                                                                          |
| شابک                 | ۱۱۵۰۰۰ ریال: دوره ۳۲-۰۲۸۲-۰۹۷۸۶۰۰۰                                                                                                                            |
|                      | ۱-۰۳۷-۰۲۸۲-۰۹۷۸۶۰۰۰: ج ۱: ۰۳۵۷-۰۲۸۲-۰۹۷۸۶۰۰۰                                                                                                                  |
|                      | ج ۲: ۰۳۶-۰۲۸۲-۰۹۷۸۶۰۰۰: ج ۳.                                                                                                                                  |
| وضعیت فهرست‌نویسی    | فیب                                                                                                                                                           |
| مندرجات              | ج ۱: کلیات، تحولات آیین دادرسی و دعاوی ناشی از جرم. - ج ۲: تحقیقات مقدماتی، قرارها، صلاحیت و رسیدگی. - ج ۳: حقوق متهم، مفهوم دادرسی، ادله اثبات و اجرای احکام |
| موضوع                | آیین دادرسی جزایی -- ایران                                                                                                                                    |
| هبنده، کنگره         | ۱۳۹۳ / ۳۷۹ / ۲۶۱۰ KMH                                                                                                                                         |
| رده‌بندی دی‌جی       | ۳۳۵/۵۵۰۵:                                                                                                                                                     |
| رده‌بندی شش‌گانه ملی | ۳۶۳۱۶۶۲:                                                                                                                                                      |

## آیین دادرسی کیفری (جلد دوم)

تحقیقات مقدماتی، قرارها، صلاحیت و رسیدگی

دکتر منصور رحمدل

ناشر: انتشارات دادگستر

چاپ اول: پاییز ۱۳۹۳

شماره: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸۶۰۰-۲۸۲-۰۳۵۷

شابک دوره: ۹۷۸۶۰۰-۲۸۲-۰۳۷۱

همه‌ی حقوق چاپ و نشر این اثر برای نشر دادگستر محفوظ است. تکثیر، انتشار و بازنویسی این اثر یا قسمتی از آن به هر شیوه، از جمله، فتوکپی، الکترونیکی، ضبط و ذخیره در سیستم‌های بازیابی ممنوع است. این اثر تحت حمایت «قانون حمایت از حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان ایران» قرار دارد.

دفتر مرکزی انتشارات: تهران، میدان حضرت ولی عصر (عج)، بلوار کشاورز.

ابتدای خیابان فلسطین، کوچه شهید ذاکری، بن بست سوم، پلاک ۶

تلفن ۸۸۹۰۴۳۶۵ - ۸۸۹۰۵۳۶۰ فکس ۸۸۹۱۰۳۳۳

## فهرست مطالب

### بخش اول

#### تحقیقات مقدماتی و قرارها

##### فصل اول - دادسرا و تحقیقات مقدماتی

|    |                                                                      |
|----|----------------------------------------------------------------------|
| ۱۹ | مبحث اول: تحقیقات مقدماتی بازپرس                                     |
| ۲۴ | گفتار اول: شروع، استقلال مقام تعقیب از مقام تحقیق                    |
| ۲۵ | گفتار دوم: ضرورت بررسی طریقی مقام تحقیق                              |
| ۲۶ | گفتار سوم: تشکیل پرونده، تعین مهلت و شریعت و شروع به تحقیقات مقدماتی |
| ۲۷ | الف) تشکیل پرونده و مشخصات آن                                        |
| ۲۸ | ب) جهات شروع به تحقیقات مقدماتی                                      |
| ۲۹ | گفتار چهارم: تحقیقات مقدماتی و ضابطین دادگستری                       |
| ۲۹ | الف) تعریف ضابطین دادگستری                                           |
| ۳۳ | ب) وظایف و اختیارات ضابطین دادگستری                                  |
| ۳۳ | ۱- در جرایم غیر مشهود                                                |
| ۳۴ | ۲- در جرایم مشهود                                                    |
| ۳۷ | ۳- در مورد متهم تحت نظر                                              |
| ۴۰ | ۴- در مورد شاکی                                                      |
| ۴۰ | ۵- متهم                                                              |
| ۴۱ | ج) ضمانت اجرای تخلف ضابطین دادگستری از انجام وظایف                   |
| ۴۲ | گفتار پنجم: تحقیقات مقدماتی توسط دادگاه بخش                          |

|    |                                                               |
|----|---------------------------------------------------------------|
| ۴۳ | گفتار ششم: تحقیقات مقدماتی توسط دادگاه کیفری                  |
| ۴۵ | گفتار هفتم: نیابت قضایی                                       |
| ۴۸ | مبحث دوم: تفتیش و بازرسی منازل و اماکن و کشف آلات و ادوات جرم |
| ۴۸ | گفتار اول: هدف تفتیش و بازرسی                                 |
| ۴۹ | گفتار دوم: تراجم حقوق عمومی و خصوصی                           |
| ۵۰ | گفتار سوم: زمان تفتیش و بازرسی                                |
| ۵۰ | گفتار چهارم: کیفیت تفتیش و بازرسی                             |
| ۵۱ | الف) کشفات مربوط به حضور افراد                                |
| ۵۱ | ب) کشفات متانونی                                              |
| ۵۱ | ۲- سرحد تحقیق                                                 |
| ۵۱ | ۳- ارشد حاضرین                                                |
| ۵۳ | ب) کیفیت مربوط به موضوع                                       |
| ۵۴ | ۱- تفتیش و بازرسی نوشته‌ها و مراسلات                          |
| ۵۹ | ۲- کنترل مکالمات افراد                                        |
| ۶۱ | ۳- تفتیش و بازرسی نوشتجات موجب اکتفا به شخص ثالث              |
| ۶۱ | ۴- تفتیش و بازرسی سایر اشیاء                                  |
| ۶۲ | ۵- انتشار تصویر افراد                                         |
| ۶۲ | گفتار پنجم: تکلیف مقامات رسمی                                 |
| ۶۳ | گفتار ششم: تعیین تکلیف اشیاء و اموال حاصل از جرم              |
| ۶۶ | مبحث سوم: احضار و جلب متهم                                    |
| ۶۷ | گفتار اول: احضار متهم                                         |
| ۶۹ | گفتار دوم: جلب متهم                                           |
| ۷۰ | الف) جلب مسبوق به احضار                                       |

|    |                                                                 |
|----|-----------------------------------------------------------------|
| ۷۱ | ..... (ب) جلب بدون احضار                                        |
| ۷۳ | ..... (ج) نحوه و زمان جلب                                       |
| ۷۴ | ..... گفتار سوم: تکالیف ضابطین در مورد متهم مجلوب               |
| ۷۵ | ..... گفتار چهارم: تکلیف مقام قضایی در مقابل احضار شده یا مجلوب |

## فصل دوم - قرارها

|     |                                                                      |
|-----|----------------------------------------------------------------------|
| ۷۷  | ..... مبحث اول: قرارهای تأمین                                        |
| ۷۷  | ..... گفتار اول: انواع قرارهای تأمین                                 |
| ۸۵  | ..... گفتار دوم: ماهیت قرارهای تأمین                                 |
| ۸۹  | ..... گفتار سوم: شرایط صدور قرار تأمین                               |
| ۹۰  | ..... گفتار چهارم: تناسب قرارهای تأمین و نظارت قضایی                 |
| ۹۰  | ..... (الف) اهمیت جرم و شدت مجازات                                   |
| ۹۱  | ..... (ب) دلایل و اسباب اتهام                                        |
| ۹۱  | ..... (ج) احتمال فرار و مخفی شدن متهم و بررسی رفتن آثار جرم          |
| ۹۲  | ..... (د) سابقه‌ی متهم                                               |
| ۹۲  | ..... (ه) وضعیت مزاج و سن                                            |
| ۹۳  | ..... (و) حیثیت متهم                                                 |
| ۹۳  | ..... (ز) خسارات مدعی خصوصی                                          |
| ۹۵  | ..... گفتار پنجم: ضمانت اجرای قرارهای تأمین                          |
| ۹۵  | ..... (الف) ضمانت اجرای ناظر به متهم                                 |
| ۹۶  | ..... (ب) ضمانت اجرای ناظر به کفیل یا وثیقه‌گذار                     |
| ۱۰۴ | ..... گفتار ششم: اعتراض به اخذ وجه التزام یا وجه الکفاله و ضبط وثیقه |
| ۱۰۶ | ..... گفتار هفتم: عذرهای موجه و موارد رفع اثر از قرارهای تأمین       |

|     |                                                                  |
|-----|------------------------------------------------------------------|
| ۱۱۰ | گفتار هشتم: قرار بازداشت موقت                                    |
| ۱۱۰ | الف) مدت بازداشت موقت                                            |
| ۱۱۲ | ب) موارد صدور قرار بازداشت موقت                                  |
| ۱۱۶ | ه) مرجع رسیدگی به اعتراض به قرار بازداشت موقت                    |
| ۱۱۹ | گفتار نهم: قرار منع خروج از کشور                                 |
| ۱۲۰ | گفتار دهم: قرار نظارت قضایی                                      |
| ۱۲۲ | مبحث دوم: قرارهای دادرسی و کیفرخواست                             |
| ۱۲۳ | گفتار یازدهم: قرارهای نهایی و غیرنهایی                           |
| ۱۲۴ | الف) قرار منع تعقیب                                              |
| ۱۲۵ | ب) قرار منع تعقیب                                                |
| ۱۲۵ | ج) قرار مجرمات                                                   |
| ۱۲۵ | د) قرار ترک تعقیب                                                |
| ۱۲۷ | ه) قرار بایگانی پرونده                                           |
| ۱۲۸ | و) قرار توقف تحقیقات                                             |
| ۱۲۹ | ز) قرار عدم صلاحیت                                               |
| ۱۲۹ | ح) قرار رد دادرسی                                                |
| ۱۳۳ | گفتار دوم: اختلاف نظر بین بازپرس و دادستان و قرارهای قابل اعتراض |
| ۱۳۳ | الف) اختلاف نظر بین بازپرس و دادستان                             |
| ۱۳۳ | ب) قرارهای قابل اعتراض بازپرس                                    |
| ۱۳۵ | گفتار سوم: کیفرخواست                                             |
| ۱۳۵ | الف) کیفرخواست شفاهی                                             |
| ۱۳۶ | ب) کیفرخواست کتبی                                                |
| ۱۳۷ | گفتار چهارم: عدول از کیفرخواست                                   |
| ۱۳۹ | مبحث سوم: دادرسی دیوان عالی کشور                                 |

## بخش دوم صلاحیت و رسیدگی

### فصل اول - صلاحیت

|     |                                                           |
|-----|-----------------------------------------------------------|
| ۱۴۶ | مبحث اول: ویژگی‌های صلاحیت کیفری                          |
| ۱۴۷ | مبحث دوم: انواع صلاحیت                                    |
| ۱۴۸ | مبحث سوم: صلاحیت محلی                                     |
| ۱۵۳ | گفتار دوم: صلاحیت ذاتی                                    |
| ۱۵۸ | گفتار سوم: صلاحیت شخصی                                    |
| ۱۵۹ | گفتار چهارم: صلاحیت اضافی                                 |
| ۱۶۰ | مبحث سوم: عدول از صلاحیت                                  |
| ۱۶۱ | گفتار اول: موارد عدول از صلاحیت                           |
| ۱۶۱ | الف) عدول از صلاحیت در فرض تعدد جرم و تعدد مرتکب          |
| ۱۶۲ | ۱- تعدد جرم                                               |
| ۱۷۱ | ۲- تعدد مرتکبین                                           |
| ۱۷۵ | ب) عدول از صلاحیت در فرض احاله                            |
| ۱۷۶ | ج) عدول از صلاحیت در جرایم مواد مخدر                      |
| ۱۷۷ | مبحث چهارم: اختلاف در صلاحیت و حل آن                      |
| ۱۷۷ | گفتار اول: اختلاف در صلاحیت                               |
| ۱۷۷ | گفتار دوم: حل اختلاف در صلاحیت                            |
| ۱۸۶ | مبحث پنجم: صلاحیت برون مرزی                               |
| ۱۸۸ | گفتار اول: استثنائات وارد بر جنبه مثبت اصل صلاحیت سرزمینی |
| ۱۸۸ | گفتار دوم: استثنائات وارد بر جنبه منفی اصل صلاحیت سرزمینی |
| ۱۸۹ | الف) اصل صلاحیت واقعی                                     |

- ۱۹۰ ..... (ب) اصل صلاحیت شخصی
- ۱۹۴ ..... ۱- موارد مربوط به هوا
- ۱۹۶ ..... ۲- موارد مربوط به دریا

### فصل دوم - انواع دادگاه‌ها

- ۱۹۹ ..... مبحث اول: دادگاه کیفری دو
- ۲۰۰ ..... گفتار اول: کیفیت رسیدگی در دادگاه کیفری دو
- ۲۰۲ ..... گفتار دوم: ترتیب رسیدگی در دادگاه کیفری دو
- ۲۰۷ ..... گفتار سوم: ترتیب رسیدگی در دادگاه اطفال
- ۲۰۷ ..... الف) دادگاه اطفال
- ۲۱۱ ..... (ب) دادرسی و دادگاه اطفال
- ۲۱۲ ..... (ج) نحوه‌ی رسیدگی به جرم اطفال
- ۲۱۵ ..... (د) تصمیمات دادگاه اطفال و اعاده فراق دادرسی
- ۲۱۸ ..... (ه) دادگاه اطفال و شرکا و معاونان اطفال بزهکار
- ۲۲۰ ..... (و) اطفال بزهکار و دخالت وکیل
- ۲۲۰ ..... گفتار چهارم: کیفیت رسیدگی در دادگاه کیفری یک
- ۲۲۸ ..... گفتار پنجم: ترتیب رسیدگی در دادگاه کیفری یک
- ۲۲۹ ..... مبحث دوم: دادگاه کیفری اختصاصی
- ۲۲۹ ..... گفتار اول: کیفیت رسیدگی در دادگاه انقلاب
- ۲۳۲ ..... گفتار دوم: کیفیت رسیدگی در دادگاه نظامی
- ۲۳۵ ..... گفتار سوم: کیفیت رسیدگی در دادگاه ویژه روحانیت

### فصل سوم - رأی دادگاه

- ۲۳۸ ..... مبحث اول: انواع رأی
- ۲۳۸ ..... گفتار اول: رأی حضوری و مفهوم آن

|     |                                                                            |
|-----|----------------------------------------------------------------------------|
| ۲۳۸ | گفتار دوم: رأی غیابی و مفهوم آن.....                                       |
| ۲۴۰ | گفتار سوم: قابلیت اجرای رأی غیابی.....                                     |
| ۲۴۲ | گفتار چهارم: لزوم یا عدم لزوم تشکیل جلسه رسیدگی برای رسیدگی به وخواهی..... |
| ۲۴۳ | گفتار پنجم: آثار وخواهی.....                                               |
| ۲۴۴ | مبحث دوم: تقابل برائت و موقوفی تعقیب.....                                  |
| ۲۴۵ | الف اول: تفاوت در مبنای صدور برائت و موقوفی تعقیب.....                     |
| ۲۴۵ | گفتار دوم: تفاوت آثار از لحاظ عملی.....                                    |
| ۲۴۶ | گفتار سوم: تقابل.....                                                      |
| ۲۴۶ | الف) از حیث کیفیت.....                                                     |
| ۲۴۶ | ۱- از حیث اثر مترتب بر برائت از نظر قانون‌گذار.....                        |
| ۲۴۷ | ۲- از حیث اثر مترتب بر برائت از نظر اجتماعی.....                           |
| ۲۴۷ | ب) از حیث مدنی.....                                                        |
| ۲۴۸ | گفتار چهارم: دلایل تقدم.....                                               |
| ۲۵۰ | الف) فوت متهم قبل از جری تعقیب.....                                        |
| ۲۵۰ | ب) فوت متهم در مرحله تحقیقات مقدماتی.....                                  |
| ۲۵۱ | ج) فوت متهم در مرحله رسیدگی در دادگاه.....                                 |
| ۲۵۱ | د) فوت متهم بعد از صدور حکم محکومیت.....                                   |
| ۲۵۳ | ه) فوت متهم بعد از صدور حکم قطعی.....                                      |
| ۲۵۵ | مبحث سوم: تجدیدنظرخواهی.....                                               |
| ۲۵۶ | گفتار اول: آرای قابل تجدیدنظر و قابل فرجام.....                            |
| ۲۵۶ | الف) آرای قابل تجدیدنظر.....                                               |
| ۲۵۸ | ب) آرای قابل فرجام.....                                                    |
| ۲۵۸ | گفتار دوم: ذکر جهات تجدیدنظر.....                                          |
| ۲۵۹ | گفتار سوم: اشخاص دارای حق تجدیدنظر.....                                    |

- ۲۶۰ ..... گفتار چهارم: مرجع تجدیدنظر
- ۲۶۰ ..... گفتار پنجم: مهلت تجدیدنظرخواهی
- ۲۶۴ ..... گفتار ششم: آثار تجدیدنظرخواهی
- ۲۶۴ ..... الف) اثر تعلیقی
- ۲۶۵ ..... ب) اثر انتقالی
- ۲۶۵ ..... گفتار هفتم: تجدیدنظرخواهی تبعی
- ۲۶۶ ..... گفتار هشتم: هزینه شکایت کیفری و تجدیدنظرخواهی
- ۲۶۸ ..... بحث چهارم: کیفیت رسیدگی در مرجع تجدیدنظر
- ۲۶۸ ..... گفتار اول: کیفیت رسیدگی در دادگاه تجدیدنظر استان
- ۲۶۸ ..... الف) رسیدگی در دادگاه تجدیدنظر
- ۲۶۹ ..... ب) تشکیل جلسه رسیدگی در دادگاه تجدیدنظر
- ۲۷۱ ..... گفتار دوم: تحقیق و بااینده
- ۲۷۲ ..... گفتار سوم: اخذ تأمین یا تناسبات مالی تأمین توسط دادگاه تجدیدنظر
- ۲۷۲ ..... گفتار چهارم: اتخاذ تصمیم توسط دادگاه تجدیدنظر
- ۲۷۶ ..... مبحث پنجم: لطمه به اساس حکم
- ۲۷۷ ..... گفتار اول: مفهوم اساس حکم
- ۲۸۲ ..... گفتار دوم: موجبات لطمه به اساس حکم
- ۲۸۲ ..... الف) اشتباه در تعیین نوع و میزان مجازات
- ۲۸۲ ..... ب) اشتباه در تطبیق عمل با مواد کیفری
- ۲۸۳ ..... ۱- اشتباه در تطبیق عمل موجب تغییر در میزان مجازات نمی‌شود
- ۲۸۳ ..... ۲- اشتباه در تطبیق عمل منتهی به تشدید مجازات می‌شود
- ۲۸۳ ..... ج) اشتباه در تطبیق عمل منتهی به تخفیف مجازات می‌شود
- ۲۸۴ ..... د) اشتباه در رعایت جهات مخففه
- ۲۸۴ ..... ه) اشتباه در رعایت جهات مشدده و تعدد و تکرار

|     |                                                               |
|-----|---------------------------------------------------------------|
| ۲۸۵ | و) اشتباه در احتساب مدت مجازات                                |
| ۲۸۶ | ز) اشتباه در محاسبه جریمه و جزای نقدی                         |
| ۲۸۶ | ح) اشتباه در محاسبه محکوم به و ضرر و زیان مدعی خصوصی          |
| ۲۸۷ | ط) اشتباه در رعایت و عدم رعایت قانونی که نسبت به متهم اخف است |
| ۲۸۷ | ۱- اشتباه در رعایت قانونی که نسبت به متهم اخف است             |
| ۲۸۹ | ۲- اشتباه در عدم رعایت قانونی که نسبت به متهم اخف است         |
| ۲۸۹ | اشتباه در ذکر اسم و مشخصات متهم و مدعی خصوصی                  |
| ۲۹۰ | ک) صدور رأی دادگاه فاقد صلاحیت                                |
| ۲۹۰ | ل) صدور رأی بدون رعایت تشریفات قانونی                         |
| ۲۹۱ | ۱- عدم رعایت تشریفات مربوط به کشف جرم و تحقیق                 |
| ۲۹۳ | ۲- عدم رعایت تشریفات مربوط به تعقیب                           |
| ۲۹۳ | ۳- عدم رعایت تشریفات مربوط به اخذ تأمین                       |
| ۲۹۳ | ۴- عدم رعایت تشریفات مربوط به بلاغ                            |
| ۲۹۳ | ۵- عدم اخذ آخرین دفاع                                         |
| ۲۹۴ | ۶- عدم رعایت تشریفات مربوط به حضور وکیل                       |
| ۲۹۴ | ۷- عدم رعایت تشریفات مربوط به حق اعتراض متهم به قرار بازداشت  |
| ۲۹۴ | ۸- عدم رعایت تشریفات مربوط به تعداد قضات حاضر در جلسه         |
| ۲۹۵ | م) صدور رأی بدون توجه به دلایل و مدافعات طرفین                |

#### فصل چهارم - اعاده دادرسی

|     |                                      |
|-----|--------------------------------------|
| ۳۰۰ | گفتار اول: جهات اعاده دادرسی         |
| ۳۰۷ | گفتار دوم: اشخاص محق به اعاده دادرسی |
| ۳۰۷ | گفتار سوم: مرجع اعاده دادرسی         |
| ۳۰۸ | گفتار چهارم: آثار پذیرش اعاده دادرسی |